

شورای اتحادیه اروپا راهبرد اتحادیه اروپا در قبال سوریه را تصویب کرد

شورای امور خارجی، ۳ آوریل ۲۰۱۷ (۱۴ فروردین ۱۳۹۶)

(۱) شورا، با تأکید بر جمع‌بندی‌هایش در دو تاریخ ۲۳ مه و ۱۷ اکتبر سال ۲۰۱۶ میلادی و جمع‌بندی‌های شورای اروپا در تاریخ ۱۵ دسامبر همان سال، انزجار خود را از تداوم وخامت اوضاع در سوریه و مشکلات انسانی، امنیتی و سیاسی ناشی از درگیری‌ها اعلام می‌کند. در حال حاضر، ۱۳.۵ میلیون سوری ساکن سوریه به کمک‌های بشردوستانه نیاز دارند. این تعداد شامل ۶.۳ میلیون سوری آواره در خاک این کشور، ۱.۵ میلیون سوری تحت محاصره و ۵ میلیون پناهجوی سوری است که در کشورهای همسایه و سایر کشورهای منطقه اسکان داده شده‌اند.

(۲) حکومت سوریه مسئول اصلی حفاظت از مردم سوریه است. بر همین اساس، شورا از حکومت سوریه و متحدانش به‌ویژه روسیه، در مقام رئیس مشترک گروه بین‌المللی حمایت از سوریه (ISSG)، می‌خواهد همه تلاش‌هایشان را، برای تضمین توقف کامل خصومت‌ها، برداشته شدن همه موارد محاصره و دسترسی پایدار، کامل و بدون مانع همه مناطق سوریه به کمک‌های بشردوستانه، انجام دهند. شورا موارد نقض نظام‌مند، گسترده و فاحش حقوق بشر و سوءاستفاده از آن و همچنین نقض قوانین بشردوستانه بین‌المللی توسط همه طرف‌های درگیر در منازعه به‌ویژه حکومت سوریه را قویاً محکوم می‌کند. این وضعیت باید پایان یابد و کسانی که مسئول موارد بالا هستند نیز باید در برابر اقداماتشان پاسخگو باشند. همچنین، شورا استفاده از ترافد جنگی تحمیل گرسنگی به غیرنظامیان مناطق پرجمعیت تحت محاصره و آوارگی اجباری مردم را، که هر دو ممکن است به جنایات جنگی یا بشری بیانجامد، محکوم می‌کند. مادامی‌که سرکوب‌ها ادامه داشته باشد، اتحادیه اروپا اقدامات محدودکننده جدید علیه سوریه را مد نظر قرار خواهد داد. اتحادیه اروپا تأکید می‌کند که، تحت حکومت فعلی سوریه، امکان دستیابی به صلح ماندگار در این کشور وجود ندارد.

(۳) شورا بر تأثیر مستقیم درگیری‌های سوریه بر اتحادیه اروپا تأکید می‌کند و ضرورت تدوین چارچوب راهبردی مشخص این اتحادیه را برای رویکردش در قبال سوریه می‌پذیرد. رویکرد اتحادیه اروپا در قبال سوریه بخشی خاص از راهبرد منطقه‌ای اتحادیه اروپا در قبال سوریه، عراق و تهدید داعش است که در ماه مارس سال ۲۰۱۵ میلادی تصویب شد. بر همین اساس، شورا از اعلامیه مشترک نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور خارجی و سیاست امنیتی و کمیسیون اروپا استقبال و از اهداف تعیین‌شده زیر حمایت می‌کند. این سند، در کنار جمع‌بندی‌های فوق، به راهبرد اتحادیه اروپا در قبال سوریه شکل می‌دهد. اهداف راهبردی اتحادیه اروپا در سوریه بر شش حوزه کلیدی متمرکز هستند:

الف) پایان جنگ از طریق اجرای فرایند گذار سیاسی واقعی و هم‌راستا با قطع‌نامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد که مورد توافق همه طرف‌های درگیر در منازعه است و تحت نظارت فرستاده ویژه سازمان ملل متحد به سوریه و حمایت بازیگران کلیدی بین‌المللی و منطقه‌ای انجام می‌شود

اتحادیه اروپا قاطعانه معتقد است منازعات سوریه هیچ‌گونه راحل نظامی ندارد و خود را در قبال حفظ وحدت، حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال کشور سوریه متعهد می‌داند. راحل سیاسی معتبر و منطبق با قطع‌نامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد و اعلامیه ۲۰۱۲ ژنو تنها راه تضمین ثبات در سوریه است و امکان شکست قاطعانه داعش و سایر گروه‌هایی را فراهم می‌آورد که در سوریه فعال هستند و از سوی سازمان ملل متحد گروه تروریستی قلمداد می‌شوند. اتحادیه اروپا همچنان به حمایت‌هایش از تلاش‌های ائتلاف جهانی مبارزه با داعش در سوریه و عراق ادامه می‌دهد.

اتحادیه اروپا قاطعانه از تلاش فرستاده ویژه سازمان ملل متحد و از سرگیری مذاکرات ژنو حمایت می‌کند. این اتحادیه، ضمن تأکید دوباره بر تقدم فرایند ژنو به رهبری سازمان ملل متحد، به حمایت سیاسی از این فرایند ادامه خواهد داد. این حمایت سیاسی، در قالب ابتکار عمل منطقه‌ای نماینده ارشد اتحادیه اروپا در امور خارجی و سیاست امنیتی انجام خواهد شد. ابتکار عمل منطقه‌ای مذکور به تقویت گفتگوهای سیاسی با بازیگران کلیدی منطقه، با هدف شناسایی نقاط مشترک چارچوب دستور ماه دسامبر شورای اروپا، کمک خواهد کرد. شورا موافقت می‌کند که تلاش‌های اتحادیه اروپا، با هدف تضمین مشارکت کامل و اثربخش زنان و مشورت و گفتگوی مستمر با جامعه مدنی در فرایند سیاسی، افزایش یابد.

پیشرفت‌های مذاکرات ژنو به تلاش‌ها برای کاهش خشونت و ایجاد اطمینان واقعی و عملی وابسته است. در این شرایط، شورا بر تلاش‌ها برای از سرگیری فرایند توقف کامل خصومت‌ها اذعان دارد و از راه‌اندازی سازوکاری سه‌جانبه در اجلاس آستانه برای نظارت بر رعایت کامل آتش‌بس و حصول اطمینان از تحقق آن آگاه است. شورا نگرانی‌های جدی خود را از تداوم خشونت تروریست‌ها و اقدامات نظامی حکومت سوریه و متحدانش علیه اهداف غیرنظامی و غیرتروریستی اعلام می‌دارد. این شورا خواستار رعایت آتش‌بس توسط همه طرف‌های درگیر در منازعه است و از روسیه، ترکیه و ایران می‌خواهد به تعهداتشان، در مقام ضامن آتش‌بس، عمل کنند تا اجرای کامل این آتش‌بس تضمین شود. در جلسات آینده‌ای که درباره این موضوع برگزار می‌شود، باید در زمینه دسترسی کامل و بدون مانع همه مناطق سوریه به کمک‌های بشردوستانه، برداشته شدن محاصره‌ها و آزادی اشخاصی که خودسرانه بازداشت شده‌اند، به‌ویژه زنان و کودکان، پیشرفت‌هایی حاصل شود. این پیشرفت‌ها باید با قطع‌نامه ۲۲۶۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد مطابقت داشته باشند.

ب) کمک به اجرای فرایند گذار هدفمند، جامع و هم‌راستا با قطع‌نامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد و اعلامیه ژنو از طریق کمک به تقویت مخالفان سیاسی

اتحادیه اروپا به حمایت‌هایش از مخالفان سوری به‌ویژه کمیته عالی مذاکرات (HNC)، در مقام نماینده مخالفان در مذاکرات ژنو به میانجیگری سازمان ملل متحد، ادامه می‌دهد. این اتحادیه از فرایند تدوین چشم‌انداز گذار توسط کمیته عالی مذاکرات و تلاش‌های این نهاد جهت تحکیم بستر مذاکرات برای مخالفان سوری حمایت می‌کند.

شورا همه طرف‌های سوری درگیر در منازعه را تشویق می‌کند تا در اجرای دستور کار فرستاده ویژه سازمان ملل متحد مشارکتی سازنده و بدون پیش‌شرط داشته باشند و از رویکرد مثبت کمیته عالی مذاکرات در جامعیت بخشیدن بیشتر به ترکیب اعضا و تدوین پیشنهادهای معتدله و عملی استقبال می‌کند. شورا از اقدام این کمیته برای ادغام کمیته مشورتی زنان و کمک فزاینده به مشارکت کامل و اثربخش این نهاد استقبال کرده است. این شورا از حکومت سوریه می‌خواهد برنامه‌هایی را برای اجرای فرایند گذار سیاسی واقعی و همه‌جانبه طراحی کند.

فرایند سیاسی باید ماهیتی کاملاً فراگیر داشته باشد تا مشارکت همه بخش‌های جامعه سوریه در شکل دادن به وحدت و آشتی در آینده سوریه تضمین شود.

ج) نجات جان انسان‌ها از طریق تأمین به‌موقع، اثربخش، کارا و منظم نیازهای انسانی آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه سوریه

اتحادیه اروپا نگرانی شدیدش را از محدودیت‌های عامدانه پیش روی ارسال کمک‌های بشردوستانه اعلام می‌دارد و بار دیگر خواستار دسترسی بدون مانع، ایمن و پایدار همه مناطق سوریه به کمک‌های بشردوستانه سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بشردوستانه است. فراهم کردن امکان دسترسی این سازمان‌ها به مناطق مختلف سوریه نه اقدامی اعتماد ساز بلکه نوعی تعهد است.

اتحادیه اروپا، در مقام بزرگترین حامی مالی تلاش‌های بشردوستانه داخل خاک سوریه، همچنان به دیپلماسی بشردوستانه سخت‌گیرانه‌اش ادامه می‌دهد و در تلاش برای یافتن راه‌هایی به‌منظور بهبود دسترسی به این کمک‌ها و حفظ و تقویت اصول بشردوستانه است. اتحادیه اروپا، در قالب اقدامات محدودکننده‌اش در قبال سوریه، همچنان به تلاش برای بهره‌برداری کامل از معافیت‌ها و مجوزهای بشردوستانه ادامه می‌دهد. علاوه بر این، این اتحادیه به حمایت‌هایش از قربانیان مین و ارائه برنامه‌های آموزش مواجهه با خطرهای مین نیز ادامه خواهد داد.

د) تقویت دموکراسی، حقوق بشر و آزادی بیان از طریق تقویت سازمان‌های جامعه مدنی سوریه

اتحادیه اروپا به ارائه حمایت‌های اساسی به سازمان‌های جامعه مدنی سوریه ادامه خواهد داد. این حمایت‌ها اتاق حمایت از جامعه مدنی و هیئت مشورتی زنان را نیز در برمی‌گیرد. جامعه مدنی باید نقشی برجسته در دوران پس از جنگ در سوریه ایفا کند و در تحقق آشتی در این کشور سهیم باشد. شورا با افزایش تلاش‌های اتحادیه اروپا برای تقویت آزادی بیان در سوریه موافقت می‌کند. حمایت از رسانه‌های آزاد و مستقل از جمله این تلاش‌ها است.

ه) حمایت از پاسخ‌گویی مسئولان جنایات جنگی در برابر اقداماتشان با هدف تسهیل فرایند آشتی ملی و ضرورت اجرای عدالت در دوران گذار

اتحادیه اروپا به تلاش‌هایش برای مجازات مسئولان جنایات جنگی و عاملان موارد نقض و سوءاستفاده از حقوق بشر و قوانین بشردوستانه بین‌المللی ادامه خواهد داد. این تلاش‌ها شامل مجازات طرف‌هایی نیز خواهد شد که استفاده‌شان از سلاح‌های شیمیایی تأیید شده است. اتحادیه اروپا نقض نظام‌مند این موارد را، که توسط کمیسیون تحقیق بین‌المللی مستقل سازمان ملل متحد در سوریه مستندسازی شده‌اند، به شدیدترین شکل ممکن محکوم می‌کند. از جمله این تحقیقات مستندسازی‌شده می‌توان به تحقیق کامل این کمیسیون درباره جنایات رخ داده در حلب در سال گذشته اشاره کرد. شورا از پیشنهادی‌های این کمیسیون تحقیق حمایت می‌کند و با ادامه فرایند گردآوری اطلاعات برای استفاده در اقدامات قانونی آینده موافق است. از این اطلاعات می‌توان در دیوان بین‌المللی کیفری علیه همه مسئولان نقض قوانین بین‌المللی استفاده کرد. در این زمینه، شورا حمایت خود را از سازوکار بین‌المللی، بی‌طرف و مستقل مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای گردآوری این‌گونه اطلاعات اعلام می‌کند و بر اهمیت فراهم آوردن منابع کافی برای تداوم این اقدام حیاتی تأکید دارد. اتحادیه اروپا از همه تلاش‌ها برای تحقق آشتی ملی حمایت می‌کند و همچنان خواستار اجرای عدالت در دوران گذار است.

شورا استفاده حکومت سوریه و داعش از سلاح‌های شیمیایی را محکوم می‌کند. استفاده این دو طرف درگیر در منازعه از سلاح‌های شیمیایی در گزارش مکانیزم تحقیقات مشترک سازمان ملل متحد و سازمان منع سلاح‌های شیمیایی تأیید شده است. در همین راستا، شورا بر تصمیم ماه مارس خود برای اتخاذ اقدامات محدودکننده بیشتر علیه اشخاص مسئول این جنایات تأکید می‌کند. شورا از همه تلاش‌ها برای شناسایی ناپدیدشدگان حمایت می‌کند.

و) حمایت از مقاومت مردم و جامعه سوریه

اتحادیه اروپا به حمایت‌هایش از مقاومت مردم سوریه ادامه خواهد داد. این حمایت‌ها، در قالب آموزش، اشتغال‌زایی، کمک به ساختارهای حاکمیت مدنی محلی در مناطق تحت کنترل مخالفان از جمله همکاری با دولت موقت سوریه و تلاش برای جلوگیری از فروپاشی نظام دولتی سوریه انجام خواهد شد. اتحادیه اروپا برای افزایش کمک‌ها به سوریه تلاش خواهد کرد و در همین راستا، کمک‌های ارسالی از خارج از مرزهای سوریه را با کمک‌های گردآوری‌شده در خاک این کشور ادغام خواهد کرد و کمکرسانی را بخشی از اقدامات کلی‌ترش برای تأمین نیازهای مردم نیازمند سراسر سوریه قرار خواهد داد تا از افراط‌گرایی و فرقه‌گرایی خشونت‌آمیز جلوگیری و مقاومت مردم محلی را تقویت کند. اتحادیه اروپا در اقدامات زودهنگام برای احیا و تثبیت سوریه، که ممکن است به مهندسی اجتماعی و جمعیتی منجر شوند، مشارکت نخواهد کرد.

۴) اتحادیه اروپا بر آمادگی‌اش برای کمک به بازسازی سوریه تأکید می‌کند. این کمک‌ها تنها زمانی ارائه خواهند شد که فرایند گذار سیاسی واقعی، فراگیر و مورد توافق همه طرف‌های درگیر در سوریه قاطعانه در حال اجرا باشد. این فرایند گذار باید با قطع‌نامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد (۲۰۱۵) و اعلامیه ژنو هم‌راستا باشد. در این برهه زمانی، شورا کمک‌های ممکن مد نظر در بیانیه مشترک را بررسی می‌کند. در همین راستا، اتحادیه اروپا می‌تواند در اقدامات محدودکننده فعلی تجدید نظر کند، در فرایند از سرگیری همکاری‌ها با مقامات دولت موقت مشارکت داشته باشد، مبالغی را برای کمک به احیا و بازسازی سوریه از جمله میراث فرهنگی این کشور در دوران پس از جنگ گردآوری کند و، با توجه به سیاست همسایگی اتحادیه اروپا و سایر برنامه‌های مشابه، از ابزارهایی مناسب برای حل چالش‌های دوران گذار و تثبیت جوامع، از طریق توسعه اقتصادی، استفاده کند. اتحادیه اروپا فعالانه از سازمان ملل متحد در اقداماتش برای ایجاد هماهنگی بین برنامه‌های ثبات مدنی در دوران پست‌اتفاق حمایت می‌کند و با این سازمان، مؤسسات مالی بین‌المللی و سایر یاریرسان‌ها همکاری خواهد داشت. علاوه بر این، مسئولیت تأمین هزینه‌های بازسازی سوریه به‌صورت خاص بر عهده طرف‌هایی خواهد بود که در تشدید درگیری‌ها نقش داشته‌اند.

۵) اتحادیه اروپا از تأثیرات منازعه سوریه بر کشورهای همسایه آگاه است و بر تعهدش به حمایت از اردن، لبنان، ترکیه، عراق و مصر تأکید دارد، کشورهایی که طی سال‌های گذشته تعهد و پشتکارشان را در اسکان میلیون‌ها پناهنده سوریه به اثبات رسانده‌اند. شورا این تلاش‌ها را می‌ستاید و ضرورت حفظ کمک‌ها را پذیرفته است. این کمک‌ها از طریق اجرای پیمان‌های مشترک اتحادیه اروپا با اردن و لبنان و تحقق بیانیه مشترک این سازمان با ترکیه محقق خواهند شد. دو پیمان مشترک و بیانیه مذکور به تحقق تعهداتی کمک خواهد کرد که این کشورها در اجلاس کمک به سوریه در لندن متقبل شده‌اند.

۶) شورا مشتاقانه در انتظار میزبانی کنفرانس «حمایت از آینده سوریه و منطقه» است. این کنفرانس قرار است، در ادامه کنفرانس فوریه ۲۰۱۶ لندن، مجموعه کنفرانس‌های کشورهای کمک‌کننده به سوریه در کویت (۲۰۱۵-۲۰۱۳) و کنفرانس‌های ۲۰۱۴ برلین و ۲۰۱۷ هلسینکی، در روزهای چهارم و پنجم آوریل سال ۲۰۱۷ میلادی در بروکسل برگزار شود. کنفرانس «حمایت از آینده سوریه و منطقه» حمایت بین‌المللی از فرایند سیاسی به رهبری سازمان ملل

متحد را تقویت خواهد کرد و منابع مالی لازم برای تأمین نیازهای مطرح در درخواست‌هایی را فراهم خواهد آورد که تحت نظارت سازمان ملل تدوین شده‌اند. علاوه بر این، کنفرانس مذکور به کشورهای پذیرای پناهجویان در تداوم کمک‌هایشان کمک مالی خواهد کرد. شایان ذکر است که راهبرد اتحادیه اروپا راهنمایی برای خط مشیء رویکرد این اتحادیه در کنفرانس بروکسل خواهد بود.
